

A close-up, low-angle shot of a person riding a guanaco in Patagonia. The rider is wearing a dark jacket, light-colored trousers, and dark leather boots with spurs. The guanaco's thick, light-brown fur is visible. The background shows rugged, rocky mountains under a blue sky with some clouds.

Cesta Patagonií

Do divoké Patagonie v jižním Chile jezdí nebojácní cestovatelé již celá staletí a krajina, která je jako stvořená pro nová dobrodružství, je zde všechny vítá s otevřenou náručí

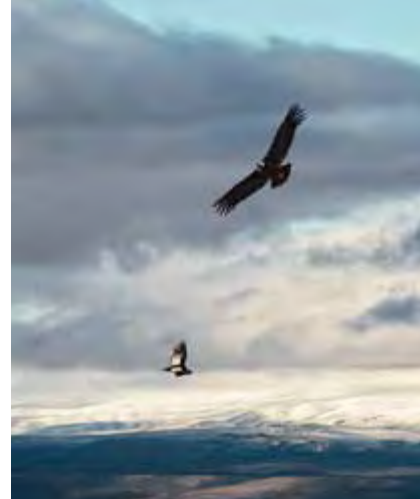
TEXT: **AMANDA CANNINGOVÁ** [@amandacanning](#)

FOTOGRAFIE: **JONATHAN GREGSON**

[@jonathangregsonphotography](#)

Na to, že je Patagonie kusem země někde na konci světa, přitahuje obrovskou pozornost. Na jejím horizontu se objevují zvědaví dobrodruhové, excentrikové i tuláci, které láká tato jižní špička kolosální Jižní Ameriky, jež je z geografického pohledu jen kousek od Antarktidy.

Jako první do této části světa zabloudili mořeplavci v 16. století. Magellan a Drake se po návštěvě Patagonie vrátili do Evropy s bájnými příběhy o obřích mužích, kteří výborně zpívají a tančí a holdují nahotě. Po mořeplavcích lákala Patagonie i vědce. Kapitán Fitzroy se sem doplavil na lodi *Beagle* během své průzkumné mise těsně předtím, než se sem vrátil na další lodi i s Charlesem Darwinem. Patagonie lákala i paleontology, jako byl Němec Hermann Eberhard. Ten zde v jedné jeskyni narazil na opravdového giganta – pozůstatky mylodona, obřího vyhynulého pozemního lenochoda. Američané, kteří se chtěli vyhnout zákonům nebo spravedlnosti, sem utíkali za svobodou a neomezenými možnostmi. Do Patagonie se vydal třeba Butch Cassidy nebo Sundance Kid, kteří na chvíli okusili i život chilských rančerů. Konečně se pak na návštěvu stavili i snílci: Bruce Chatwin napsal slavný cestopis *V Patagonii*, knížku, která inspirovala nespočet dalších cestovatelů, kteří si taky sbalili batoh a vydali se na jih.

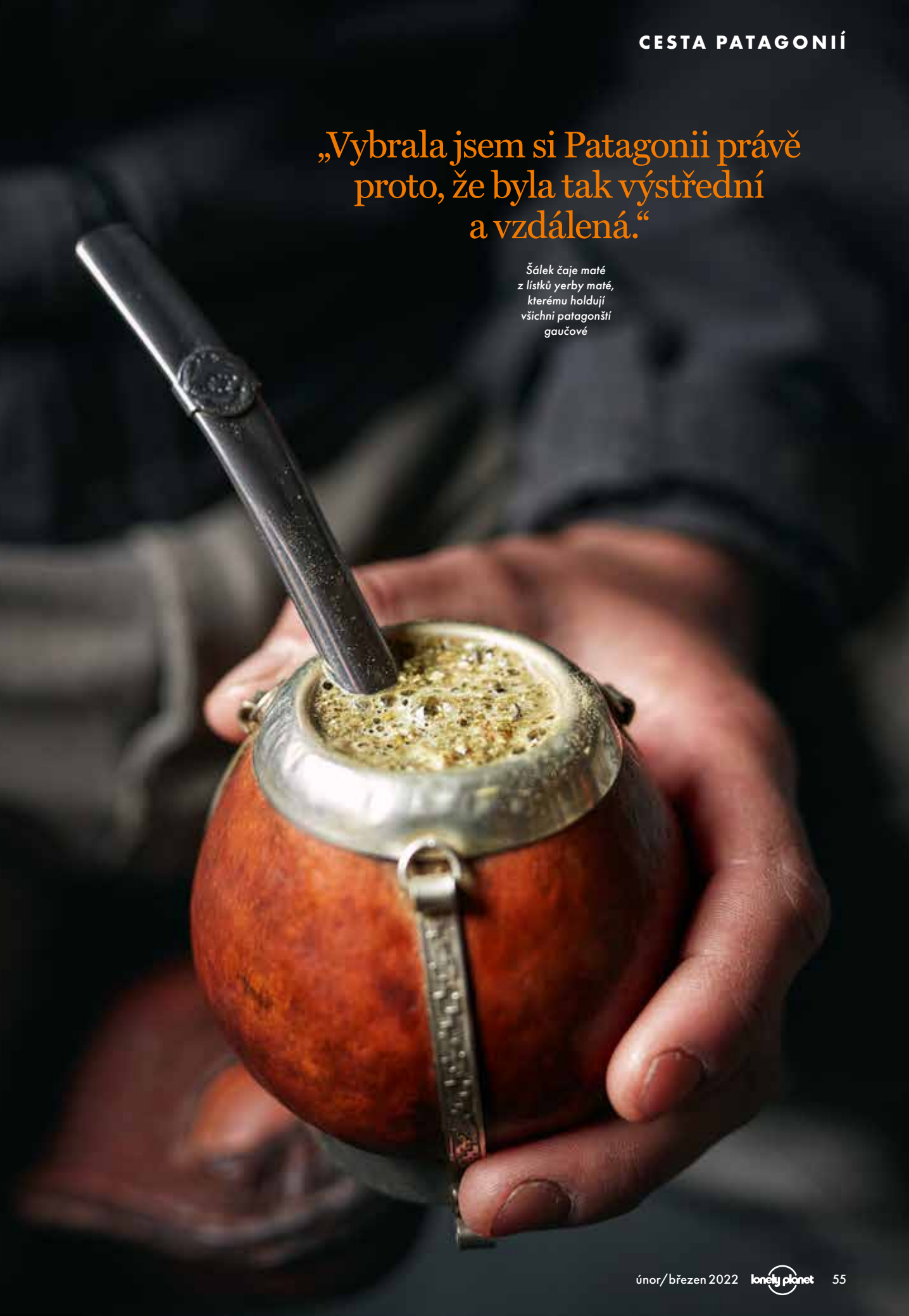
Na tomto seznamu dobrodruhů je však zapsáno i jedno dnes již poměrně zapomenuté jméno: Lady Florence Dixieová, Skotka, prezidentka Britského dámského fotbalového klubu, která se na jižní cíp Patagonie vydala v roce 1878, a to rovnou z toho nejlepšího důvodu: její vrstevníci byli přesvědčeni, že by to neměla dělat. „Vybrala jsem si Patagonii právě proto, že byla tak výstřední a vzdálená,“ zapsala si do svých memoárů *Přes Patagonii*. Během šesti měsíců křížovala na koni Argentinu a Chile, cválala po prériích a klusala po horách, kempovala v divočině, utíkala před ohněm a údajnými kanibaly a prozkoumala místa, o nichž nikdo kromě místních nevěděl. Byla často označována za první evropskou turistku v Patagonii a do Skotska se vrátila jako docela slavná osoba. (Vrátila se taky s jaguárem jménem Affums, kterého si pak nechala jako domácího mazlíčka na venkovském statku.)

”No jo, každý zde o Florence ví,“ říká turistický průvodce Gonzalo Koo, když se během pauzy opírá o vycházkové hole. „Jelikož to byla první turistka v této oblasti, tak je v Patagonii považována za jakousi Pannu Marii.“ Ráno jsme strávili procházkami po lesích chilské provincie Última Esperanza (Poslední naděje), prohlédli jsme si jeskyni, kde Eberhard našel gigantického lenochoda a šplhali jsme směrem k horským vrcholům pokrytým čerstvým sněhem. Kogny jižní a datly chilské naše přítomnost hodně dráždila, což nám celou cestu lesem dávali hlasitě najevo.

Po několika hodinách jsme se z podhůří vynořili na náhorní plošinu. „Florence možná nikdy nestála na tomhle místě,“ říká Gonzalo, „ale určitě přes toto údolí cválala.“ Ukáže na krajinu devět set metrů pod námi. Na jižní polokouli právě dorazil podzim a Patagonie vypadá, jako by hořela: pastviny září červenohnědou barvou a lesy planou do červena a jantarově zlaté. ➔

„Vybrala jsem si Patagonii právě proto, že byla tak výstřední a vzdálená.“

Šálek čaje maté z listů yerby maté, kterému holdují všichni patagonští gaučové

Na cestě do hor Torres del Paine.
NAHOŘE VPRAVO: Kondoři létají nad provincií
Poslední naděje

Řeky v údolí pod námi jsou tak hluboko, že vypadají, jako by se tam táhly jen tenoučké prameny bavlny. Je to fantastická krajina, a aby hlavní hrdinka Florence obhájila svou čest, musela přes ní odvážně projít.

Najednou si Gonzalo všimne pohybu kousek opodál: kondori! Hluboko pod námi se pár těchto opeřenců klouže po vzduchu nad Lago Sofia a pomalu se blíží k Andám. Pak se objevují další, krouží doleva a pak se vznášejí zpátky nahoru. „Je to tady jako větrná dálnice,“ říká Gonzalo, když leží na skalách a dívá se na okraj náhorní plošiny. „Hledají poryv, který by je odnesl zpátky k hnízdům.“

Cestou dolů z plošiny nás vyruší zvuk za námi: krákání kondora jen pár metrů nad našimi hlavami. Cítím se jako Florence, která svoje první setkání s kondorem popsala následovně: „Vzduch jako by se s jeho přiletem zatřásl a špička jeho mocného křídla se mě téměř dotkla“. Toto setkání výpravu Florence natolik uchvátilo a vystrašilo, že její manžel vytáhnul pušku a ptáka sestřelil. Na chvíli se na mě kondor zadívá, já mu pohled opětuji a pak se každý vydáváme vlastním směrem.

K největší atrakci Patagonie, národnímu parku Torres del Paine, je to přes provincii Poslední naděje několik hodin autem. Jízda je však příjemná a jsem si jistá, že nízké tmavé oblaky nad kopci zbarvenými do odstínů zeleného mechu a vítr, který zvlhčuje hladinu každého jezera, musel Florence připomínat Skotsko.

Nějaký ten malý rozdíl mezi Patagonií a Skotskem zde však přece jen je. Patagonské oblaky se někdy zvednou a odhalí pohled na hory, které lákají mnoho návštěvníků. Oblaky se chovají jako opona nad obrovským jevištěm... Nad kopci se tyčí Kordillery se špičatými vrcholy a trhlami ukrytými v jejich stínech. Kdyžoliv se oblaky rozejdou, zůstanu stát jako opařená a stejně tak každý člověk, který se v tom vzácném momentu nachází v národním parku. Turisté na stezkách zastaví a vytáčí hlavy tak, aby měli co nejlepší výhled. Jezdci zastavují koně a s otevřenými ústy hledí na divadlo na horizontu. Leniví hosté, kterým se doposud nechtělo vylézt z pokoje, okamžitě nazouvají boty a utíkají ven, podívat se na hory zvenku a vyfotografovat si je. A pak se oblaky znovu zatáhnou a každý si opět hledí svého.

Juan Toro, ranger parku Torres del Paine, si třeba taky hledí svého a kontroluje, jestli je všechno v parku v pořádku. Do práce nastoupil jako první ranger parku v roce 1977, a i když by již měl být v důchodu, nedokáže se práce vzdát. Navštívím ho v jeho chatě na severu parku. Právě obědvá sendviče s čokoládovou pomazánkou. Přes okno chaty je vidět ostrov Dixie na tyrkysové hladině laguny Azul. Juan říká, že za jasného dne je krásně vidět i na Kleopatřiny jehly, tři špičaté vrcholy, kterým dala jméno Florence, když kolem nich před 140 lety procházela.

Když zde začínal, s Florence ho spojovalo mnohem více než jen výhledy na okolní krajinu. Podobně jako ona i Juan žil z ruky do úst. „Pro rangersa to byly zajímavé časy,“ říká a pohodlně si hoví na gauči. „Musel jsem stezky ručně vysekávat a prořezávat zamrzlé potoky, abych se dostal k pitné vodě.“ Vzpomíná i na chvíli, kdy zde člověka napadla puma. Když dorazil na místo činu, narazil již jen na skalp muže a napůl sněžené torzo. „Je to tady pořád divočina, ale právě divoká příroda je to nejlepší, co tady je.“ ➡

V tak rozlehlé oblasti s tak malým počtem obyvatel vzkvétá divoký život všude kolem. Velcí zajíci se rozeběhnou po polích i při sebemenším zděšení. Obrovští ptáci caracara létají po obloze a vyhlíží nejblíže oběť. Buclaté, lesklé patagonské lišky vyhlíží přes vysokou suchou trávu a hledají myši a hmyz. Nelétaví nandu poskakují po prérích, občas komicky sprintují a polekají se při prvních náznacích nebezpečí. A všude, úplně všude žijí lamy guanaco. Obvykle drží hlídku u úpatí kopců, postávají ve skupinách nebo se pasou na trávě a nedůvěřivě na nás hledí, když procházíme kolem. (Možná listují hluboko v paměti svých předků, kteří nebyli velkými fanoušky Florence a její cestovatelské skupiny, jelikož dle jejích vlastních slov „neexistuje lepší vývar než ten z hlavy lamy, obohacený o rýži, sušenou zeleninu a chilli.“)

„Vždy se mají před nebezpečím na pozoru,“ říká Negra Romerová. S Juanem jsme se rozloučili a teď jsme na cestě na jih. Šineme si to po šterkové cestě, která se vine parkem. Negra, studentka designu ze Santiaga, hlavního města Chile, pracuje jako průvodkyně v parku Torres del Paine již několik let a je názoru, že do města se již vrátí jen těžko. Na chvíli zastavíme auto, abychom se pokochali pohledem na stádo lam guanaco na hřebeni.

VLEVO: Bukové lesy v celém regionu jsou během podzimu na jižní polokouli nádherně zbarvené.
NAPROTI: Negra Romerová, průvodkyně v národním parku

Vypadají neklidně a nozdry jim nervózně cukají při každém nádechu. Negra pohledem pročesává okolí a snaží se vypátrat, co je zneklidňuje. „Podívejte!“ vykřikne a ukazuje na nedaleký keř calafate. „Myslím, že je tam liška.“ Z keře se vynoří tmavá silueta a po svahu schází dolů. Ve skutečnosti to však není liška, ale puma.

Stádo začne ječet a rozběhne se do kopců a jeho křik je slyšet ještě dlouho poté, co je pryč. Pro pumu tak lov skončil dřív, než začal – spatřili ji příliš brzo. Dlouze se pak zadívá naším směrem a pomalu se odpláží zpátky ke keřům. Odhaduje se, že v parku s rozlohou téměř 2 600 km² žije jen šedesát pum a nás vidina dalšího setkání s tímto zvířetem neskutečně láká. Rozhodnutí následovat ji pěšky proto netrvá dlouho.

Držíme si však bezpečnou vzdálenost, následkem čehož jsme však brzy ztratili stopu. Stojíme u jezera Sarmiento, dalekohledem pročesáváme okolní kopce a říkáme si, že puma je již dávno pryč. Najednou ji však spatříme na břehu jezera – o hodně blíž, než jsme čekali. Napne tělo a přikrčí se k zemi. S oranžovými očima upřenými na nás vyrazí směrem k nám. Právě ve chvíli, kdy začínám přemýšlet, jak rychle dokážu běžet k autu (zvládnou to rychleji než Negra?) se puma uvolní a zastaví. Rozeběhne se opačným směrem a čas od času se k nám otočí a zkontroluje, co děláme. Přes dalekohled sledujeme, kudy běží, dokud se nám neztratí i v jeho čočkách. „V Torres del Paine se nikdy nenudíte,“ zašeptá Negra s trochu nervózním úsměvem. „Každý den na vás čeká překvapení.“

Tohle má na svědomí puma. A tohle taky. A tamto udělala taky puma.“ Viktor Sharp si razí cestu po pamě a ukazuje na krvavé, svlečené kostry svých ovčí. Některé jsou napůl zahrabané do země, jiné visí z nízkých korun stromů, ale všechny jsou pravděpodobně oběťmi kočky, která učila svá mláďata lovit. „Farmáři nemají rádi pumy,“ říká Viktor se zamračeným výrazem. ➡

„Patagonie vypadá, jako by hořela: lesy planou do červena a jantarově zlaté.“

„Být gaučem není jen o tom,
jak dokážete pracovat s koni.
Je to o tom, jak žijete.“

Victor a jeho otec Victor starší tráví většinu času na rodinné farmě Estancia La Criollita na hranicích s Argentinou, ve stínu pohoří Sierra Baguales. Na patagonské poměry je to malé hospodářství – jen 6 000 hektarů. „Ve srovnání s řádným rančem to nic není,“ říká Victor.

Jako nic to ale opravdu nevypadá... Z červeného domu na farmě se Victorovy pozemky táhnou všemi směry. Na západě jej na horizontu lemují vrcholky Torres del Paine. Na východě se táhnou přes pláně a kaňony až k horám a pak k dalším pláním, kaňonům a horám – to vše patří k jedné estanci. „Signál na mobilu zde máme nejbližší tři kilometry tímto směrem,“ říká Victor a ukazuje na hustý travnatý porost pokrytý raním mrazem. „A nejbližšího souseda mám odtud hodinu jízdy na koni. Tam tím směrem.“

Victor a Victor starší chovají 1 500 ovcí, 60 koní a 40 psů. Dnes mají ovce velký den. Shromáždí je z pastvin, naženou do ohrady, provedou před zimou kontrolu každého kusu a oholí je tak, aby jim vlna nevadila v obličejích. Je to jeden z mála dnů, kdy je ženou do ohrady. Většinu roka žijí svobodně tam, kde chtějí.

Když gaučové osedlávají koně, psi jsou v deliriu a nemohou se dočkat, až je vypustí z bud. Před prací ještě Victorovi zbývá čas na poslední cigaretu a šálek trpkého maté. Kývne směrem k údolí, které se rozprostírá dole pod námi. „Když jsem četl knihu Florence Dixieové, představoval jsem si ji v krajině, jako je tato.“ Victor věří, že se vydala z Torres del Paine tímto směrem a že přešla přímo přes pozemky ranče. „To, že sem v těch časech jako žena docestovala z druhého konce světa, vzbuzuje respekt, to jo, ale upřímně, to, co mě na ní zajímá mnohem víc, je, jak se chovala ke svým koním.“

Victor na koně poprvé usednul, když mu bylo sedm, a od té chvíle každý další den. I když jeho schopnosti říkají něco jiného, on sám tvrdí, že nepatří ke gaučům – slavným jihoamerickým jezdcům a rančerům, kteří se vydali i na několik výprav s Florence. I jeho oblečení – volné kalhoty, kožené boty, široký pásek – však naznačují, že gaučem skutečně je. „Být gaučem není jen o tom, jak dokážete pracovat s koni. Je to o tom, jak žijeme, jak se chováme, jak si pomáháme.“ Pak něco zašeptá do ucha zářivě bílému hřebci jménem Pichi, v sekundě na něj vysedne a odcválá pryč k horám. ➡

Victor Sharp shromáždí ovce na svém ranči Estancia La Criollita s vrcholky argentinského pohoří Sierra Baguales v pozadí

Před ním cválá dalších deset koní a za ním běží několik neuvěřitelně rozrůstných psů. Co nevidět se nám ztratí z dohledu.

S Victorem starším za ním kráčíme pěšky. Když pomocníci naženou ovce do nejbližší ohrady, naším úkolem je zavřít za nimi vrata. Do té doby ale musíme jen čekat. Stíny Sierra Baguales se s vycházejícím sluncem pomalu plíží po pampách. Pak najednou zaslechneme první hvizd a s přimhouřenýma očima sledujeme nepravidelnou bílou čáru na kopcovitém horizontu. Doléhají k nám Victorovy rozčilené výkřiky. „Radši nebudu překládat, co říká,“ usměje se otec.

Co nevidět jsou již stovky ovcí v ohradě. Victor kolem nich krouží na teď již zabláceném Pichim a volá na psy.

Střídavě běhají kolem stáda, občas se do něj vnoří a pak znovu vyběhnou a čekají na další instrukce.

Než je v ohradě shromážděno celé stádo, uplyne ještě několik hodin. Všechna vrata se zavírají, koně se musejí vykartáčovat a psi nakrmit. „Takto to vypadá, když chováte zvířata,“ říká Victor, který by si sám již dal něco k snědku. „Vy se staráte o ně a ona o vás.“

Když se z kuchyně nese vůně pečeného jehněčího, již sedíme na terase před domem a sledujeme slunce, jak zapadá za Torres del Paine. Kolem ohrady pro ovce se prochází skunk a vyděsí kočku. Ve chvíli, kdy se slunce úplně ztratí za horami, nás Victor starší svolává na jídlo. Jediné světlo široko daleko již vyzařují jen hvězdy na obloze. Pravděpodobně to tu nevypadá o moc jinak, než když zde byla Florence. „Je to pořád stejné,“ říká Victor. „Jsem rád, že jsme tak daleko od všeho.“ Vytáhne cigaretu, sundá si boty a vejde dovnitř na večer. ☺

AMANDA CANNINGOVÁ se z Patagonie vrátila s novou závislostí na chilském víně Carménère a na chilském fazolovém guláši.

Victor v typickém oblečení gaučů a s koženým páskem, který si vyrobil sám.
NAPROTÍ: Samec pumy, jeden ze 60 jedinců v Torres del Paine

ZÁKLADNÍ INFORMACE

JAK SE TAM DOSTAT

Nejblíží k této oblasti je letiště v Punta Arenas, na které se dostanete pravděpodobně s přestupem v hlavním městě Santiago de Chile. Do Santiaga doletíte nejsnadněji s přestupem v Londýně nebo v Madridu. Cesta trvá přibližně 20 hodin a zpáteční letenka se společností Lufthansa, Iberia a Latam Airlines vyjde na 1 200 €/30 000 Kč.

JAK CESTOVAT PO ZEMI

Do Puerto Natales se z Punta Arenas dostanete autem za tři hodiny. Puerto Natales je vstupní bránou do Torres del Paine. Některé hotely za poplatek nabízejí, že vás vyzvednou z letiště. Rozumnou volbou je i pronájem auta (asi 300 €/7 500 Kč/týden; europcar.com).

KDO MI POMŮŽE S PLÁNOVÁNÍM

Třináctidenní vzrušující cestu po Patagonii vám zprostředkuje třeba cestovní společnost BUBO (5 200 €/130 000 Kč). Kromě Torres del Paine se podíváte i na ledovec Perito Moreno v národním parku Los Glaciares. Součástí cesty je i návštěva vinic s viny s odrůdami Malbec anebo Carménère a zavítáte i na Ohňovou zemi. Divokou patagonskou přírodu si prohlédnete i na offroad dobrodružství s autem (bubo.sk).

MEZIPŘÍSTÁNÍ S PŘESPÁNÍM

Je možné, že budete muset strávit kvůli letovému harmonogramu noc před cestou do Punta Arenas nebo zpátky domů v Santiagu. Nejblíží k letištnímu terminálu stojí hotel Holiday Inn Santiago Airport s prostornými pokoji, který je v pěší vzdálenosti od letiště. Snídaně jsou k dispozici od pěti ráno (holidayinn.com).

DALŠÍ INFORMACE

Anglický průvodce Lonely Planet *Chile & Easter Island* (17 €/433 Kč)

poskytuje podrobné informace o chilské Patagonii. Poslouží i kniha Florence Dixieové *Across Patagonia*.

PUSŤTE SE DO TOHO

Patagonie

KLÍČ K MAPĚ

- 1 Estancia La Criollita
- 2 Explora Patagonia
- 3 Lago Sofia
- 4 Puerto Natales
- 5 Punta Arenas
- 6 Národní park Torres del Paine

UŽITEČNÉ INFORMACE

1 Z Punta Arenas vás čeká tříhodinová cesta do Puerto Natales. Cestou možná budete mít štěstí a spatříte nandu nebo pelikány.

2 Kousek od města stojí neuvěřitelně pohodlný hotel Remota, který je jako stvořený na odpočinek po dlouhých hodinách v letadle. Hotel je zařízený v modernistickém duchu, má vysoké stropy, hodně dřevěných doplňků, krb a vysoká okna s výhledy na fjordy. Hotel nabízí spoustu aktivit včetně jízdy na horských kolech nebo na koni. Jídlo v hotelové restauraci je skvělé. Za ochutnávku stojí třeba koktejl Calafate Sour, steak z místních mas nebo carpaccio z guanaca (remotahotel.com).

3 Pokud nemáte vybavení na venkovní aktivity, můžete se stavět v obchodě v Puerto Natales, přes které budete projíždět cestou do národního parku. Vstupné do národního parku je mimo hlavní sezónu 15 €/370 Kč (květen – září) a během hlavní sezóny 30 €/750 Kč (parquetorresdelpaine.cl, torresdelpaine.com).

4 Hotel Explora Patagonia má snad nejlepší výhled ze všech hotelů na světě: přes hotelová okna se díváte rovnou na vodu jezera Lago Pehoé a na vrásčité vrcholy Cordillera del Paine. Hotel působí jako loď v přístavu na jezeře. Je břidlicový, s dřevěnými interiéry a jako stvořený pro odpočinek a současně je výborným výchozím bodem pro objevování parku. Průvodci vám poradí, kam se vydat nejen dle vašeho zájmu, ale i dle vaší fyzické kondice. Jídlo a nápoje v restauraci jsou dokonalé (tři noci od 1 000 €/25 000 Kč včetně transferu z letiště, vstupních poplatků do parku, aktivit, jídla a nápojů; explora.com).

5 Pokud budete mít zájem o prohlídku statku Estancia La Criollita, o jízdu na koni nebo o jehněčí hody, ozvěte se Victorovi Sharpovi na estancialacriollita@gmail.com. Přístup k emailům nemá pořád, takže si s ním program dohodněte předem. Ranč najdete i na instagramovém profilu estancialacriollita.

6 Z ranče je to zpátky na letiště v Punta Arenas asi pět hodin autem.

CO SI SBALIT

Na trekingové aktivity byste měli být řádně připraveni:

• Nepromokavé kalhoty

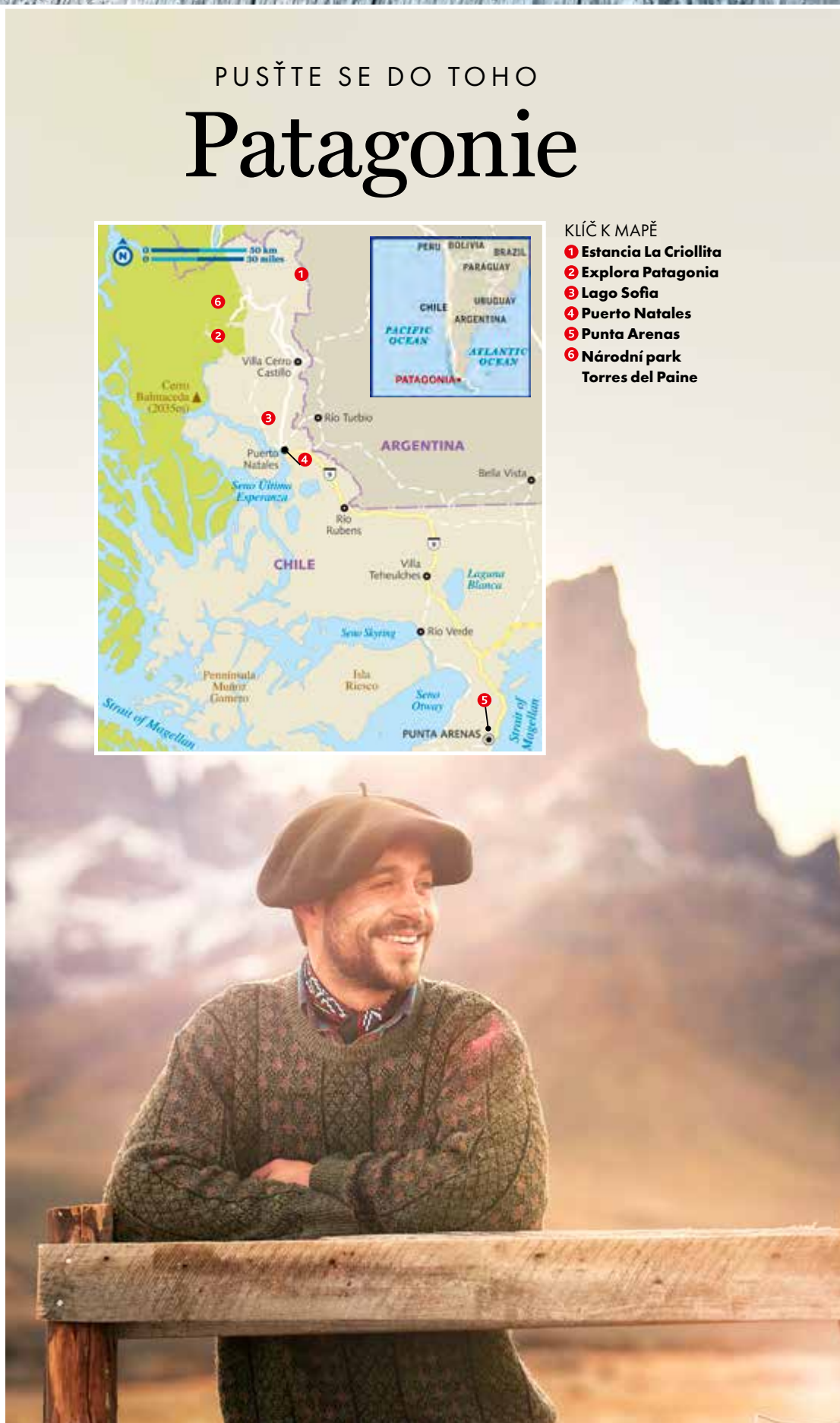
V Patagonii hodně fouká, takže když vám bude během túry i pršet, bez řádného oblečení si výlet moc neužijete. Rozhodně byste tedy měli mít ve své outdoorové výbavě kalhoty, které vítr neprofoukne a které odolají dešti.

• Kvalitní pohorky

Prodyšné, pohodlné a nepromokavé boty jsou základem každé túry v patagonských národních parcích. Udrží nohy v suchu, zpevní vám kotníky, ale nezapomeňte si pohorky před cestou doma prochodit, abyste se vyhnuli puchýřům.

• Nepromokavá bunda

Na turistiku v přírodě budete potřebovat lehkou nepromokavou bundu, která jen tak neprofoukne. Čím víc kapes, tím praktičtější bude a tím víc práce vám ušetří. Nebudete si totiž muset ze zad pořád sundávat baňoh, když budete chtít kapesníky, nůž nebo mobil.

Lamy guanaco jsou divocí příbuzní domestikovaných lam.
NAPROTÍ: Victor Sharp
na Estancii La Criollita